

Romain Gary

Beyaz Köpek

Türkçesi: Alev Er

Roman

BİRİNCİ BÖLÜM

I.

Boz bir köpekti. Suratının sağ yanında bene benzeyen bir siğil, burun çevresinde kızıl kıllar vardı; Nice'te, çocukluğumun geçtiği lise yakınlarındaki *Tüttüren Köpek* tütün büfe-bar tabelasındaki tiryakiyi andırıyordu.

Başını hafifçe bir tarafa eğmiş, yanından geçişinizi izleyen sabit, barınak köpeklerine özgü dayanılmaz ölçüde endişeli ve umutlu bakışlarla, dikkatle beni süzüyordu. Sonraları Sandy ile şakalaşırken defalarca tanık olacağım, zavallıyı güçlü göğsüyle buldozer gibi itip kaçmak zorunda bırakacağı dövüşçülere özgü bir kemik yapısı vardı.

Bir Alman çoban köpeğiydi.

17 Şubat 1968'de eşim Jean Seberg'le buluşmak üzere Beverly Hills'e, bir film çekimine gittiğimde girdi hayatıma. O gün Los Angeles'ta müthiş bir sağanak vardı; Amerika'daki birçok doğa olayında olduğu gibi şehir birkaç dakika içinde göle dönmüştü, fiyaskası bozulmuş Cadillaclar suları eze eze acınası bir halde ilerlemeye çalışıyordu; uzun yıllardır gerçeküstücülerde görmeye alışıldığı üzere, bir başka amaçla kullanılmak için düşünülmüş nesnelerin münasebetsiz şekiller aldığı bir görünüme bürünmüştü şehir. Köpeğim Sandy için endişeliydim, bir gün önce Sunset Strip taraflarında çapkınlık turuna çıkmış, hâlâ geri dönmemişti. Ahlak timsali aile

ortamımızın etkisiyle dört yaşına kadar hiçbir dişi köpekle ilişkisi olmamıştı Sandy'nin; ama bir Doheny Drive orospusu aklını çelmiş, dört yıllık burjuva eğitimi ve örnek alınası ilkeler bir çırpıda pence-reden uçup gitmişti. Saf, basit karakterli bir köpekti bizimki, Holl-ywood sinema ortamlarıyla baş edebilecek kadar donanımlı değildi.

Bütün evcil hayvanlarımızı getirmiştik Paris'ten. Bruno adlı bir Birman kedimiz vardı, Siyam kedisi Mai de onun eşiydi; aslında erkekti Mai, sebebini tam olarak bilemesem de, şüphesiz bizden esirgemediği o zengin şefkat hazinesi yüzünden dişiymiş gibi dav-ranırdık ona. Ayrıca yaşlı sokak kedimiz Bippo vardı; vahşi, insan düşmanı, okşamak için ne zaman hamle yapsak elimizi çizik içinde bırakan bir dişi. Tukanımız Billy-Billy vardı sonra; Kolombiya'dan evlat edinmiştik, ona geçenlerde San Fernando Valley'deki özel Jack Carruthers Hayvanat Bahçesi'ne hediye ettiğim yedi metrelik Boğu-cu Pete lakaplı muhteşem pitonla aynı anda, Kolombiya çalılıklarında kendime yol açmaya çalışırken rastlamıştım. Pete'den ayrılma sebebim tıkdıldığı derinin içindeki klostrofobi krizlerinde fıldır fıldır insanlar arasında dolaşması, hiçbir dostumun da onu almaya yanaş-mamasıydı, bunun üzerine ben de, nedendir bilmem, o kıta senin bu kıta benim dolaşıp farklı bir şey, farklı bir canlı aramaya koyulmuş-tum; ama yeri gelmişken söyleyeyim ki bitmek bilmez o seferlerde hayatımın en büyük ve güzel sürprizlerinden o olağanüstü Madras yaprak sigarasından başka şey bulamamıştım.

Arada pitonumu ziyarete giderdim. Jack Carruthers'ın ona yaza-rın hatırı için tahsis ettiği özel alana girer, bacak bacak üstüne atıp karşısına çökerdim; uzun uzun, sınırsız bir doyumla, ikimiz de bize ne olduğuna ilişkin en ufak açıklama yapamadan ama tecrübeleri-mizden az da olsa karşılıklı idrak ışıkları çaktırmaya çalışarak, şaş-kın şaşkın bakışır dururduk. İnsan ya da piton derisine sıkışıp kal-mak öyle berbat bir talihsizlikti ki, bu sıkıntıyı paylaşmak aramızda gerçek kardeşlik hissi oluştururdu.

Pete bazen üçgen kurduğunda –pitonlar top gibi toplanarak iler-lemez, dik açı oluşturur– sanki yorumlanması gereken bir işaret ver-diğini düşünürdüm. Pitonun dik açı kurmasının tehlikeyi savuştur-

maya yönelik bir savunma pozisyonu olduğunu o günlerde öğrendim ve Boğucu Pete ile gerçek anlamda bir ortak yanımız olduğunu böylelikle anladım: insan ilişkilerinde son derece ihtiyatlı olmak.

Öğleye doğru, ki o sırada caddelerden seller boşanıyordu, çok iyi bildiğim bir bariton havlama duydum, gidip kapıyı açtım. Sandy kocaman, sapsarı bir köpekti ve muhtemelen danularla uzak ve çok dolaylı da olsa akrabalığı vardı, ama sağanak ve çamur etkisiyle tüyleri kırık çikolata rengini almıştı. Kuyruğunu indirmiş, surati yere yapışmış, utanç ve eve dönmüş suçlu haylaz oğlan çocuğu ifadesini kusursuz bir sahtekârlık yeteneğiyle birleştirmiş olarak, kapıda öylece duruyordu. Ona *bad dog* [kötü köpek] diyerek parmağımı tehditkârca uzatıp kim bilir kaç kez tekrar etmişim gece sokakta sürtmemesi için; o tapılası ve korkulası, mutlak otorite sahibi senyör ve efendi rolünü bir kez daha hakkıyla oynamaya hazırlanıyordum ki benim it çaktırmadan başını çevirip yalnız olmadığımızı işaret etti. Gerçekten de sokakta tanıştığı birini getirmişti yanında. Yaklaşık altı, yedi yaşlarında boz bulanık renkte bir Alman çoban köpeği; güçlü ve akıllı olduğunu ânında hissettiren güzel bir hayvan. Tasmasız olduğunu fark ettim ki cins köpeklerde nadiren rastlanan bir durumdu bu.

Çekilip bizim itin içeri girmesine izin verdim; ama Alman çobanı gitmedi; yağmur öyle şiddetliydi ki ıslak, yapışmış tüyleriyle daha çok foka benziyordu. Kulakları dikilmiş, gözleri pırıl pırıl ve kıpır kıpır, sahibinden sıcaklık ya da komut bekleyen o yoğunlaşmış köpek dikkatiyle dimdik bakıp kuyruk sallıyordu. İnsanla bahtsız yoldaşı arasındaki ilişkinin başından bu yana var olan sığınma hakkını kullanıp açıkça davet bekliyordu. İçeri buyurmasını rica ettim ben de.

Hep öngörülmez tepkilerine maruz kaldığım dobermanlar hariç, köpeklerin karakteri hakkında fikir edinmek pek de zor değildir. Bizim boz bulanık beni sakın tabiatıyla ânında çarpmıştı. Dahası köpeklerle yaşayan herkes bilir ki bir hayvan karşdakine dostluk gösteriyorsa eğer, tespitine mutlaka değilse bile çoğu kez güvenmek gerekir. Sandy'im yumuşak başlı bir hayvandı ve bu sağanaktan kurtarılmış azmana gösterdiği şefkat benim için en değerli referans-

ti. Hayvan Koruma Kurumu'na başıboş bir Alman çoban köpeği bulduğumu bildirdim hemen ve sahibinin ortaya çıkması durumunda, köpek, kedilerime çok iyi davrandığından, iyi bir can yoldaşı olduğunu öğrenip teselli bulsun diye de telefon numaramı verdim.

Sonraki günlerde bir sürü ziyaretçim oldu ve –Rusçada babacık, küçük baba anlamına gelen–Batka adını taktığım çoban köpeği dostlarım karşısındaki ilk sınavını başarıyla geçti. Güreşçilerinki gibi iri göğsünün ve kocaman ağzının yanı sıra, Meksika'da *machos* denen küçük boğaların boynuzunu andıran iki de sivri çıkıntı vardı gerçekten Batka'nın başının iki yanında. Ama çok yumuşak başlı hayvandı; zihnine iyice yerleştirmek için ziyaretçilerimi uzun uzun koklar, tüyleri okşanmaya başlar başlamaz da, *shook hands*, kocaman patisini uzatıp şöyle derdi sanki: “Görünüşüm çok korkunç, biliyorum, ama esaslı, delikanlı bir köpeğim ben.” Ya da en azından konuklarımın güvenini kazanmak için harcadığı çabayı ben böyle yorumluyordum; ama bir romancının canlı ya da cansız varlıkların mizacı konusunda başka herhangi birinden daha çok yanılabilceğini söylemeye de gerek yoktur herhalde, zira romancı esasen *muhayyilesine başvurur*. Hayatım boyunca karşılaşip tanıştığım ya da benimle yaşayan her şeyi tahayyül ettim ben. Bir muhayyile profesyoneli olarak bu hem daha kolaydır hem de insanı yormaz. Siz siz olun, yakınlarınızı tanımaya, üstlerine titremeye, dertlerini dert edinmeye çalışmayın boş yere; *yaratın onları*, tasavvur edin. Sonra büyük bir şaşkınlığa düştüğünüzde onlara düşman kesilebilirsiniz böylece: sizi hayal kırıklığına uğratmışlardır çünkü. Özetle yeteneğinizin karşılığını alamamışsınızdır.

Köpeği kimse gelip almadı, ben de onu ailemizin resmî bir üyesi olarak görmeye başladım.

Arden'de oturduğum evin yüzme havuzu vardı elbette; bakım şirketi ayda iki defa birini gönderip filtre düzeneğinin çalışıp çalışmadığını kontrol ederdi. Bir öğle sonrası oturmuş yazarken havuzun bir köşesinden korkunç bir böğürttü, ardından da kesik kesik, ani ve kuduruk havlamalar duydum; köpekler ancak davetsiz biri geldiğinde ve bir saniye sonra o davetsiz misafirle amansız bir kavgaya tu-

tuşacaklarını duyurmak için böyle havlar. Bizimkiler gibi evcil hayvanlarda bu "Tutun beni, yoksa elimden bir kaza çıkacak," tepkisine denk düşer; ama iyi eğitilmiş gerçek bekçi köpekleri bunu gösteriş olsun diye yapmaz. Sizi olduğunuz yere mıhlayan, biri gelip halletsin çaresizliğine düşüren bu ani zincirden boşanmış öfkeden daha sinir bozucu şey düşünemem. Dolayısıyla hemen avluya koştum.

Havuz filtresini kontrole gelmiş demir parmaklığın öteki tarafındaki görevli bir Siyah'tı ve Batka ağzı köpük içinde, kuduruk bir kinle kendini demirlere savurup duruyordu. Manzara öyle ürkütücüydü ki benim cesur Sandy'im inleyerek ânında bir çalının altına girmiş, paspas gibi yere serilmişti.

Siyah adam korkudan felç olmuş, kıpırtısız, öylece duruyordu. Haklıydı. Konuklarımıza hep sevgiyle yaklaşan benim saf çobanım önünde durup duran ama bir türlü ulaşamadığı eti görünce açıklıktan boğazından bir yırtıcıya özgü uluma sesleri çıkaran kuduz bir hayvana dönüşmüştü.

Uysal hayvanların bu tür ani değişimlerinde insanın cesaretini bütünüyle kıran, onu allak bullak eden bir şey vardır; hayvanın tümüyle *farklılaştığını* görür, vahşi bir yaratık karşısında kaldığınızı düşünürsünüz. Gerçek anlamda, neredeyse boyut değiştirmiş kadar farklılaşmıştır hayvan ve o küçük, pek emin güven mekanizmaları, yakınlaşma çalışmalarınız ânında berhava olur. Her şeyi bilip kontrol etme heveslileri için cesaret kırıcı bir tecrübedir bu. Kendimi bir anda doğanın bağrına gizlenmiş, ölümcül tezahürleri dışında unutmayı seçtiğimiz ilkel, kaba bir vahşet sahnesiyle karşı karşıya buldum. Eskiden hümanitarizm dediğimiz şey de hep bu ikilemele karşı karşıya bulmuştur kendini: köpek sevgisi ve dayanılması imkânsız köpeklik dehşeti arasındaki ikileme karşısında.

Batka'yı çekip oradan uzaklaştırmaya, eve sokmaya çalışıyordum, ama sanki bir görev bilinci içindeydi pis it. Beni ısırmıyordu ama ellerim salya içinde kalmıştı, sivri dişlerini iyice çıkarmış, kısılcımdan kurtulmaya, kendini parmaklıklara atmaya çalışıyordu.

Siyah adam elinde malzemeleriyle, parmaklığın öteki tarafındaydı. Gençti. Yüzündeki ifadeyi çok iyi hatırlıyorum, çünkü ilk kez

hayvani bir kinle karşı karşıya kalmış bir Siyah görüyordum. Korkuyu hisseden kimi insanlardaki o kederli ifade vardı yüzünde. Bu ifadeyi savaş sırasında filomdaki birçok arkadaşımın yüzünde çoğu zaman görür olmuştum. Çok tehlikeli uyarısı yapılan bir alçak uçuş görevi öncesinde Albay Fourquet'nin şu sözleri geldi aklıma: "Pek kederli görünüyorsunuz Gary." Korkuyordum çünkü.

O hafta havuzu temizletmekten vazgeçtiğimi söyleyip gitmesini istedim delikanlıdan.

Aynı sahne ertesi sabah telgraf getiren bir Western Union görevlisiyle tekrarlandı.

Öğleden sonra birkaç dostumuz bizi görmeye geldi, ama onca korkuma rağmen Batka onları son derece canayakın karşıladı. Hepsi Beyaz'dı.

Western Union görevlisinin de Siyah olduğunu o zaman hatırladım.